

CICLES i ESPORTS

SANROMA

BALMES, 62:—:TELÈFON 1445-A
BARCELONA

DROGUERIA

PRODUCTES QUÍMICS

BARNISSOS, COLORS I PINZELLS

PERE OLIVELLA

Plaça d'En Rius i Taulet, 15-Tel. G. 217
BARCELONA-GRACIA

Farmàcia Fàbregas

Centre d'especialitats farmacèutiques
Anàlisis clínics, Sueros i Inyectables
de totes menes

TOS curació radical amb les antigues
PASTILLES FÀBREGAS

Sant Domènec, 20 i 22-Tel. G. 217
BARCELONA-GRACIA

SOLINGEN-PARIS-BARCELONA

CASA FUNDADA PER R. ROCA

JOSEP ROCA

GANIVETERIA DE TOTA MENA

Immens assortit en objectes d'afeitar
i de tocadors. - Màquines d'afeitar
(Model especial), fabricació de
la casa. -Taller especial per
a esmolar tota mena
d'eines de tall.

Objectes per a la diada de Reis

Plaça del Pí, 3 - (Enfront l'església)

ART NOVELL

REVISTA DE JOVENTUT

Barcelona, GENER 1925

PREU 25 cts.

Tu, català
que llegeixes aquestes ratlles!
Ja t'has subscrit a ART NOVELL?
Ja has fet subscriure als amics?

*Pensa que per una modesta quantitat anual con-
tribuiràs al sosteniment i a la millora del portantveu
dels escriptors i artistes novells de Catalunya.*

— PREUS —

Un any, 3 pessetes—Mig any, 1'50 pessetes
Número solt, 0'25 pessetes

*Si no t'has subscrit, fes-ho ara mateix a l'Ad-
ministració: ESTRUCH, 9-Botiga*

REVISTA DE JOVENTUT

Barcelona, Gener de 1925

Subscripció: Un any, 3 ptes. — Mig any, 1'50 ptes.

Pagament a la bestreta

Redacció i Administració: Estruch, 9, btga. Telf. 2053-A

Any Nou

Som a Any Nou. Ha passat el Nadal amb totes ses commemoracions belles, amb totes ses visions que davant dels nostres ulls han desfilat i que ens han mostrat l'esperit viu de la tradició: la gatzara en els carrers freds sota el cel rublert d'estels, la missa del gall amb totes ses solemnitats i emocions, la taula parada amb les estovalles blanques, on l'aplec dels sers estimats ha fet viure moments de joia a la primera col·lectivitat humana, la família... Al voltant de la taula de Nadal s'han reforçat els lligams espirituals dels que duen la mateixa sang o senten un convergent amor...

Som a Any Nou. El bell encís de les diades nadalenques s'ha desfet. Ens cal tornar a la quotidiana feina. Sembla però, que aquest Nadal, al voltant de la taula familiar, el nostre esperit no s'ha enjoiat com sempre amb les emocions de la diada i l'afecte dels sers amats, que ha fugit un xic dels recintes familiars i ha corregut tot Catalunya...

I ha vingut l'Any Nou. L'esperança ha retornat als cors. Puix la incògnita del novell any ens atrau i ens dona ales...

Com serà el Nadal vinent?

El cor parla. Escolteu-lo.

Els companys li deien *el trist*. Ell, en Martí no era com els demés de l'Universitat, agosarats i baladrers, omplint amb ses converses i rialles els claustres freds d'aquell pati; ell era tímid.

Estudiava Dret, amb més rutina que afició, puix les seves aspiracions eren altres, els seus dissenys no eren pas aquells... Havia baixat de les comarques gironines i servava amb joia el dolç record de la terra i de ses bel·leses i encisos. Els seus pares, acomodats menestrals de Girona, li havien volgut donar la carrera d'advocat, enviant-lo a Barcelona.

El seu delit eren els llibres. Passava belles estones dedicat a la lectura dels gran poetes clàssics i de la Pàtria i feia versos. I això precisament li feu contreure una amistat forta, amb N'Antoni Llopart, company d'estudis, amb qui passava belles estones, tot llegint-se mútuament les seves poesies primerenques.

Fora d'això, en Martí no compartia quasi mai les sortides i diversions dels companys de classes i més d'un li havia dit:

—I doncs què fas tan ensopit? Mira que et fugiran els clients amb aquesta calma!—I ell callava.

Li plavien molt, els diumenges per la tarda, els passeigs pel Parc. Allí sol, sentat en un banc de qualsevol banda, un xic allunyat de tothom llegia i escrivia.

I un dia descobrí un reconet amable i discret, voltat de desmaís, que amb ses

branques caigudes i vincladisses acaraven al passejant. I al mig una font, seca tanmateix, que tenia damunt una bella escultura femenina que li somreia en sa solitud.

Feia estona que llegia atentament quan una remor de passes li feu aixecar el cap contrariat i dirigir l'esguard als que trencaven inoportunament la soledat.

Eren una senyora d'edat i una noia joveníssima. Ambdues després de donar el Déu-vos-guard a en Martí s'assegueren en un banc del davant.

Ella, la noia, era formosa i humil. Sa cara blanca, lleugerament rosada, i sos ulls, negres i petits tenien l'encís d'una Verge. Els cabells, negres també, es reunien rera el breu capell en una trena oscil·lant lliurement a l'esquena. Tenia sempre un dolç somriure que la feia talment simpàtica.

En Martí quedà agradablement sorprès i encara que volia continuar la lectura, indiferent, prou que els ulls se'n anaven de tant en tant envers la noia de la trena.

Des d'aquell dia mentre passejaven pels claustres de l'Universitat, en Martí i el seu amic, parlaren de quelcom més que dels seus versos primerencs, parlaren també de la noia del dolç somriure...

L'altre diumenge no cal dir amb quin delit tornà al Parc en aquell bell recó dels desmaís. Elles ja hi eren i al saludar-les li semblà a en Martí que s'acentuava el dolç somriure que tenia

sempre en sos llavis aquella noia.

— L'has vista?—li preguntà a l'endemà l'amic. En Martí l'hi explicà joiosament. I els companys de classe comengaren a trobar impròpi el nom de *trist* que li deien, puix el somriure floria sempre en sa boca.

Passaren molts diumenges i mai mancaven elles. En Martí s'havia habituat tant a la companyia d'aquelles simpàtiques figures femenines, que no hauria trobat cap delit en la lectura, sense la companyia silenciosa d'elles i sobretot d'ella.

S'escaigué un dia que al obrir son llibre de versos, un lleuger ventet feu volar unes poesies d'un paper, que anà a parar als peus de la noia del dolç som-

riure.

Afanyosa els recullí i imperceptiblement observà que eren versos.

—Perdoni és meu—digué ell acostant-se.

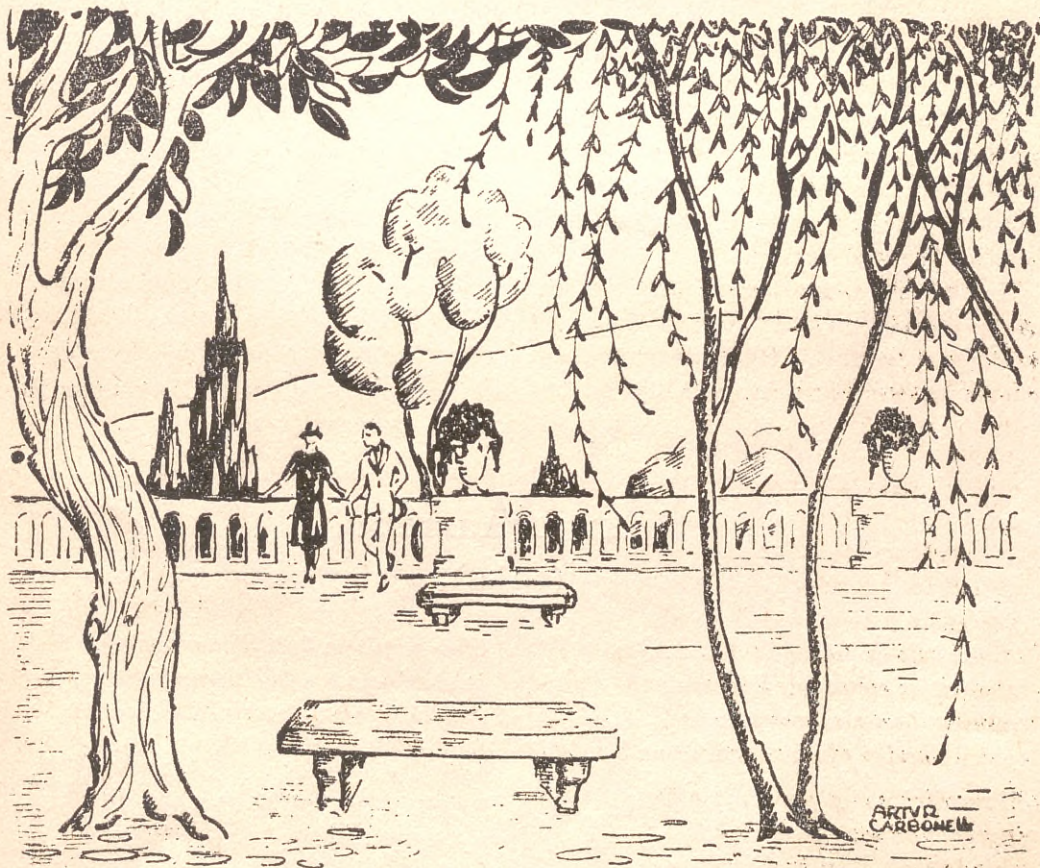
—Ah! És poeta—respongué la senyora —A la meva filla li agraden molt els versos, no és veritat?

—Si molt—cuità a dir ella envermellida i sufocada.

—Doncs ja se'ls pot quedar si li agraden i d'aquí nasqué l'amistat.

Un diumenge però, en Martí les esperà en va. Com li semblà llarga i trista aquella tarda!

En Llopart l'endemà li conegué prou la pena. I altra volta parlaren sols de

versos. Però ara els versos d'en Martí eren tristos i enyorívols...

Ja no la veié més. El grat record de aquell enamorament juvenívol com li havia quedat però!

Aquell istiu li semblà que aquells camps i aquelles muntanyes gironines estaven també tristes i apesrades com els desmais. Li semblà que en aquells bells llocs de la terra hi mancava la figura simpàtica de la noia del dolç somriure...

* * *

Havien passat alguns anys. En Martí acabà la carrera d'advocat i entrà de passant a casa d'un famós home de lletres, qui el feu progressar en gran manera.

En son cor perdurava però encara, la imatge bella de la noia del dolç somriure.

Un diumenge en Martí — don Martí com començaven a nomenar-lo — s'escaigué a passejar pel Parc. I allavors recordà el seu bell reconet dels desmais i s'hi dirigí amb emoció.

Poc pensava la sorpresa que tindria. Assentada en un banc hi havia una noia endolada, llegint... De primer moment pensà en estornar-se'n, però ella ja ha-

via aixecat el cap... adonant-se allavors de qui era.

Era ella, la noia del dolç somriure.

Es donaren les mans confosos i ell sentí tremolar lleugerament la mà d'ella dintre la seva.

Ella li explicà com deixà venir els diumenges, a conseqüència d'un atac de apoplegia de la seva mare, que feia uns mesos havia tingut un fatal desenllaç... Ara estava amb uns oncles als barris de Santa Maria... i tornava els diumenges al seu reconet dels desmais...

—Però què l'interessarà això a vostè, ara...—acabà ella a l'últim.

—Que si m'interessa diu, si és la meua alegria, que torna, si és la meua felicitat... per què oi que voldràs acceptar-me per espós—i recordant-se que encara no li sabia el nom—tu, la del dolç somriure...

Ella abaixà el cap vergonyosa i joiosa.

I els desmais amb ses branques caigudes i vincladisses que acaraven al passejant, semblava que es redrecessin contents per la felicitat dels altres.

I així fou com en Martí, *el trist*, s'emmaridà amb la noia del dolç somriure.

CARLES CARCELLER BLAY

Il·lustracions d'ARTUR CARBONELL

La Marieta

(Inèdita)

*Damunt de la maragda d'una fulla
la marieta, cansada, s'adormí;
en veient-la diria, qualsevulla
que en l'herbei s'hi ha encastat un bell rubí.*

*Altres dirien que glevada mulla
una gota de sang el verd sati
gota de sang d'ocell tordat despulla
ferit pel plom del caçador roí*

*Mou el fullam l'alé d'una ventada:
la marieta, de sobte, desvetllada
s'enfila al bri més alt presa d'esglai.*

*Quan és dalt de la tija s'hi detura
i com encesa espurna que fulgura
obra els elictres i fendeix l'espai.*

LLUÍS TINTORÉ MERCADER

La Sardana

Lema: EXCELSA

La plaça de la vila curulla de jovent
és una prada hermosa, florida i somrient.
Florida de tendreses, pomells de joventut
amors primers que frisen, de joia i de virtut.
L'encant de la sardana sotraga tots els cors
sospiren les donzelles, sospiren els minyons:
I fins les ocellades que acaben d'arribar
escolten les tonades i les volen cantar

Punteja la sardana
punteja-la minyó;
que és gaia, és galana
i tota una dolçor.

Els arbres de la plaça cada un és un gegant
que escolta la sardana fent ombra mentre estant.
De tant que s'enamoren oïnt els bells acords
es mouen ja les branques, les fulles i les flors.
La nina pastorel·la que sembla un querubí
dansant, dansant s'encisa, mirant-se la un fadri.
Es que la vol i l'estima i li diu amb el mirar
és que el ritme que ara ballen, ritme és d'enamorar.

Punteja la sardana
punteja-la minyó;
que és gaia, és galana
i tota una dolçor.

La santa melodia, és com un perfum sagrat
que marxa de la terra, se'n va a l'immensitat.
I lluny allà en el cel, segueix bo i perfumant
als àngels de la glòria que es diu si estant dansant.
Sardana melangiosa, oïda és fins al cor
esclates poesia, sospires pur amor.
Fraterna és la llaçada on nues il·lusions
eterna serás sempre pel foc de les passions.

Punteja la sardana
punteja-la minyó;
que és gaia, és galana
i tota una dolçor.

JOAN BTA. CASAJOANA

MUSICA I DANSA

L'Artista i el Poble

Veus aquí dos factors que són essencialment necessaris que vagin units i compactes per a poguer fer l'obra que es proposa l'artista; tot divorei entre l'*artista* i el *poble*, queda destruïda l'obra que es proposa el primer.

Per aixó veiem tants fracassos, tants desenganys dintre els artistes, i aixó que molts d'aquests podrien veure's realitzats sos triomfs, sinó els prenguéss la *folia* de no volguer amistar-se amb el poble.

Aquests artistes sofreixen la més evident i dolorosa equivocació, tota vegada que no hi ha *artista sense poble*; com si diguéssim: no hi ha teatre sense espectadors. Què fóra de l'artista sense poble? Quina missió té l'artista sinó procurar que les seves creacions estiguin tan ben impressionades que facin arribar fins *al moll de l'òs* del poble?

Fixeu-se en totes les grans obres i hi veureu que allà on més art hi ha, allà on l'artista hi revela més genialitat, és allà on el poble hi pren part amb un esclat d'entusiasme per l'espontaneïtat i grandesa de concepció.

Per què molts artistes (per desgràcia seva) se n'aparten d'aquestes teories que acabo d'expressar sobre la conveniència, més ben dit, de la necessitat del aparellament entre l'artista i el poble? Per una raó molt senzilla: perquè estant fora de la realitat.

Dels dos factors en volen prescindir *un*, i és com si volguéssim obtenir fruits de dos éssers sense el degut aparellament.

Doncs sense l'aparellament dels dos factors, de l'artista amb el poble, és impossible poguer engendrar bones concepcions, que les bones concepcions són les que arriben fins al poble.

Alguns artistes opinen que s'ha de prescindir del poble, la qüestió—diuen—que hi hagi tècnica, molta tècnica i modernisme.

Això del modernisme—mal entès—jo crec que és qüestió de *conciències*; depèn d'ésser més o menys escrupolós com succeeix en les doctrines.

Doctrines de model d'escrupolositat, són les obres dels grans mestres com Wagner, Bizet (molts d'altres se'n podrien anomenar). Dues escoles netament oposades amb una força d'art insuperables les dugues, perquè aquestes personalitats sempre han sigut vers devots de l'imatge del diví Art, i en conseqüència no s'han apartat mai de les doctrines de les lleis de la composició, sinó que sempre han anat coordinades les dues matèries imprescindibles, de la *creació* amb la de la *composició*.

Per això hi ha artistes que tenen moltes decepcions, tot i havent construït una bona obra (tècnicament solament, perquè l'imatge de l'art no hi traspua per enlloc), i és perquè hi manca l'arrencada sincera, ço que vulgarment se'n diu de públic, naturalment de públic en el bon sentit artístic. Aixó passa en tots els ordres d'art i àdhuc en el polític: ja en pot ésser de savi, si no fa de manera que el seu talent, les seves peroracions, la seva eloqüència arribi al poble, mai aquest home serà del poble, perquè aquest no l'haurà entès.

Igual l'artista, ja en pot ésser de gran el que faci, ja en pot posar de tècnica, si després de tant treball la seva obra no arriba en el poble, és tasca perduda; és com un grapat d'encenalls, que de moment fan molta resplendor, més bentost ve el minvament fins a apagar-se del tot. Ço mateix fa amb moltes obres que podrien haver tingut un èxit espontani i durador, més per a volguer deixar la seva personalitat i pensar amb la d'un altre, li passa ço que acabo de dir, molta resplendor, més prest fets una cendra.

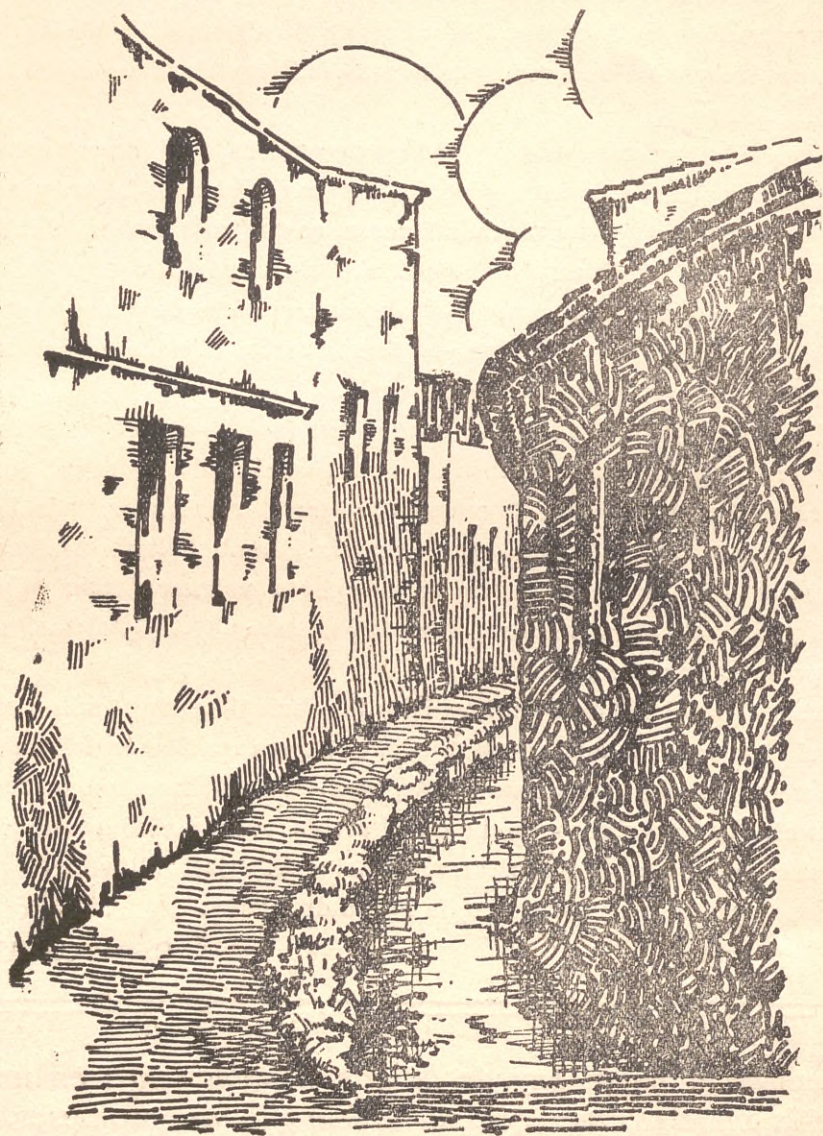
Es convenient que s'observin i estudiïn les obres dels gran genis com a model de perfeccionament i bon gust, i que tothom es sàpiga conformar del seu sentiment i temperament, que obrant amb sinceritat, també s'assoleix una bona recompensa i bon triomf. No és l'obra gran la que l'artista vol fer, sinó que aquesta es fa, quan l'artista treballa amb sinceritat, amb molta sinceritat, allavors és quan l'artista moltes vegades sense pensar-ho, fa l'obra definitiva.

CASSIÀ CASADEMONT

En entrar al segon any de la nostra publicació i en una nova fase de la mateixa, més que un article ple de promeses, ens és grat oferir-vos la realitat d'aquest número.

ART NOVELL des d'aquestes columnes li plau remerciar a tots els escriptors que ens han honorat amb la seva col·laboració i a la joventut selecta de Catalunya que ha contribuït amb el seu apoi constant al millorament de la revista.

Apunt per JOAN BACA

Matinada

El conte de les fades veus aquí,
quan el sabreu no en feu enraonia.
Només el sap qui es lleva de matí,
i es peix del rou que el primer sol fondria.

Surto de casa que el carrê és tot sol,
i tot és meu, i no em tindreu enveja.
El faig servir per caminar i no em dol.
Ves quina cosa el pas que ara feineja!

Del bell delit d'aquest descobriment,
faig com el coix que pot deixar les cro-
meravellat de caminar content [sses
millor que amb el tramvia i les carrosses.

Lliure de moure el pas amunt o avall,
home que tria, ciutadà en la vila.
El cor s'alegra a cada cant del gall
perquè és sabut que només ell vigila.

!Ves quina cosa, poder fê el que vui
i no fer res i no portar cap pressa!
De tots i de tothom espero avui
la novetat que els meus designis bressa.

Aquesta espera de la novetat
és l'infantil secret de la rondalla.

El dia es va fent clar. La claredat
alegra el cor com una gran rialla.

Tot, adormit, és més a prop del cel.
Quan el feineig el primer frec obliga,
el mou el núvol polsinat d'estel
que passa amb aire de tartana antiga.

¡Prou que els quints pisos saben la remor
que cada dia els bat a la finestra!
El tartaner, que és Déu Nostre Senyor,
els crida que s'afanyin la minestra.

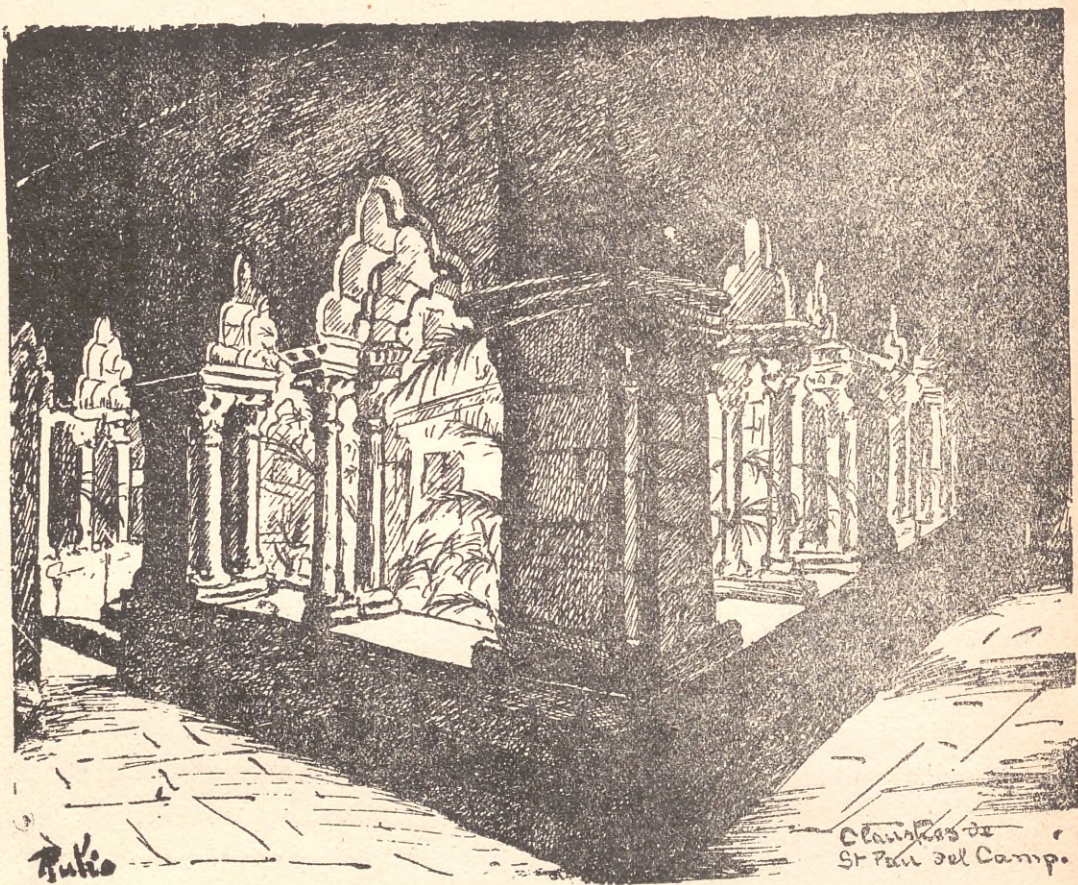
I el cor batega amb més contentament.
Ves quina cosa aquesta entre les coses!
Ja sé mirar i sé posar esment
amb crèdula bondat i sense noses.

Les orenetes han estés el vol
més alt que els fils de la telefonia
Xarxa divina de la llum del sol,
escampa el crit i diu a tots: —Bon dia.—

¡Ves quina cosa, i tu et riuràs de mí
perqué contava el conte de les fades!
Si no em vols creure, lleva't de matí.
Quan seràs crèdul, no viuràs debades.

J. M. LÓPEZ-PICÓ

CLAUSTRES DE S. PAU DEL CAMP

Dibuix a la ploma per R. Rubio

La núvia eterna

*Pobre nina. Està malalta,
corsecada per l'enyor;
ningú cap remei li troba:
no es pot gorir el mal d'amor.*

*El galàn que va emprendre-la
se li va emportar el seu cor,
i ara sols plora i sospira
per l'amor que fou traïdor.*

*Més ja torna sa alegria,
perquè s'ha d'emmaridar
amb l'espòs més just i noble,
que fidel la sabrà amar.*

*Cull un ram de tarongina
per posar-se'l sobre el cor
i de blanc se n'és vestida
per desposar-se amb la mort...*

Ramon Arrasa Segura

ELS LLIBRES

«FLUID».—Poemes de Sebastià Sanchez Juan.

Mai ens ha agradat aquesta mania del futurisme, ni aplicat a l'art pictòric ni a la literatura. No fa gaire temps, que en una modesta conferència sobre «Els diferents estats de possessió del poeta» afirmàvem que l'obra d'aquests senyors avantguardistes, «deia al nostre esperit el mateix que podria dir-li una truita amb patates». Avui, després d'haver-nos empassat amb prou feines aquests poemes d'avantguarda, no't treiem un mot de la nostra afirmació. Hem vist «Films», hem oït la «T. S. F.», i hem tret el cap a les «Finestres», les tres parts en que està dividit el llibre, i confessem palmàriament que som a les fosques. «Pluja nocturna», «Cambra mortuòria» i «21 o 12», són un bon tast per fer rodar el cap a qualsevol. Nosaltres no hi hem entès res; llàstima d'esforg que els nostres ulls han fet per mor de les combinacions que l'autor fa amb els versos i que tanmateix deixa ben mal parats. Sempre hem cregut que en les paraules on no hi bategui el ressò d'una emoció natural, no hi ha poesia i del llibre «Fluid», no podria fer-se mai ningú una síntesi emocional.

«LA DIVINA COMÈDIA».—Traduïda al català pel marquès de Balanzó.

Caldria teixir una lloança que ultrapassés la valor de totes les consuetudinàries, per a lloar aquesta magnífica aportació a la nostra llengua de l'obra de Dant. Els rims vulgars de l'Andreu Febrer, han trobat una bella superació en els versos del nou traductor—recordem, però, la inacabada versió de Verdaguer i Callis, traspasat—i alegrem-nos de poder fruit avui en la nostra parla les rimes immortals del poeta de Florença. Tasca laboriosa, noble gest, que hem d'agrair tots els catalans al Marquès de Balanzó, per aquesta empresa magna i difícil, de la qual tan bellament ha reeixit.

«POEMA D'ODI I D'AMOR»

L'Escena Catalana publica aquesta tragèdia, primera obra teatral—creiem—del jove poeta Joan Povill Adserà; i que la companyia Claramunt representà no fa gaire, al Teatre de la Comèdia. L'obra per la seva forma i pel seu mitjà d'expressió, pot classificar-se de poemàtica i són base, l'odi i l'amor. El vers d'una vibrant sonoritat i cadència, és fa força agradable al lector i fa esperar una noble continuïtat en la tasca teatral del jove Povill, conegut i distingit per

les seves composicions literàries, als Jocs Florals d'arreu de Catalunya.

«FACÈCIES».—De Tomàs Roig i Llop.

Heus aquí un primer llibre de prosa, que no sembla un primer llibre. L'autor, un dels prosistes més joves de Catalunya, prou conegut en les nostres lletres, s'ha decidit a llençar al públic les seves «Facècies» i nosaltres n'hi hem d'estar ben agraïts, per tal com en la seva lectura hi som passat una bella estona de goig i delectació espiritual. La seva prosa, d'una afinada sensibilitat, palesa un grau de cultura ben lloable i el presenta com a bon escriptor humorista. Les coses tràgiques, prenen un to singular, un sentit d'ironia molt viu, que produeix fonda sensació en l'esperit del lector. Vet aci, doncs, una bella qualitat del prosista: planerament, simplement, saber impressionar. Esmement, «La darrera alegria d'en Gori Terrisser», «En Pauli Boig» i «Passió i mort d'un barret de palla», frívol, humorístic, excel·lent, En Roig i Llop, sap copsar els tipus dels camins de la vida i durlos a les seves narracions amb tot el bagatge de les misèries i esmenuçar-lo fins a fer-nos-el imaginar amb vida pròpia. Altrament, són dignes de lloar l'estil i el llenguatge, assenyats, pulcres. I al nombre dels prosistes que tenim a Catalunya, bé cal, des d'ara, afegir-hi el nom joventíssim i prestigiós de l'autor de «Facècies», Tomàs Roig i Llop.

J.

LES REVISTES

Cal esmentar l'aparició de les noves revistes «Joventut Catalana» i «La mà trencada», ambdues excel·lentment presentades, i que han vingut a engrossir el nombre de les existents actualment.

També ens enterem amb satisfacció de l'anunci de dues altres revistes que apareixeran dintre aquest mes: «Revista de poesia» amb noscos de redacció nodrit i selecte en el que hi figuren prestigiosos poetes i «La Paraula Cristiana» revista d'estudis religiosos i morals, en la que hi col·laboraran lo bo i millor dels catòlics catalans.

Certament que és una bona i abundosa florida. Tan debó sigui—com esperem—eficax i duradera.

MARIA ELENA

Novel·leta original d'Antolí Tarrats Mayola

I

Maria-Elena

Així que aquella senyoreta elegant i distingida baixà d'aquell tren petit, pensarós i trontollador i desfilà per l'andén de l'estació d'aquella riallera vila baixempordanesa, sa beutat cridà poderosament l'atenció del jovent, que després d'eixir de missa d'onze, es dirigia al passeig del tren a esperar el correu del matí.

En realitat ho era de formosa Maria-Elena! Era esbelta i vincladissa com les canyes del camí, quan les besa el tímid bes de l'aura. Una cabellera aurífica i rissada queia en ondulants rulls, sedosos i joguiners, com daurada cascada per son coll d'ivori. Uns ulls, petits com dos estels, dues poncelles de llum arrencades del florit firmament i blaus com un cel d'abril, animaven aquell rostre encès per dues sagnants roselles i per la taca acarminada d'uns llavis molsuts i sensuals... Les mans nevades, com dos nards gemats, en sos ademans graciosos, simbolitzaven dues aloses en capriciosos vols; el caminar acompassat — caminar d'auçella —; l'harmonia de sa veu—acords d'un brollador encantat—; la rosada faç i les curves dissimulades d'uns pits incipients, cisellaven harmònicament una gràcil escultura vital en l'or i grana de l'adolescèn-

cia, en l'esponerosa i esclatant floració de la primavera de la vida...

Aquell dia, el primer de la festa major de la vila, la gent era més nombrosa que de consuetud, degut a què molts eren a esperar els forasters, o molts de la població que tenien llur residència a fora i que aquell dia s'ajuntaven al vol de la tau la atapeïda de flairosos guisats, en la intimitat de la llar pairal. Per aixó li costà bon xic trobar a la seva cosina i amigues que l'estaven esperant.

Després dels rituals besos i abraços i de les presentacions reglamentàries, enfilaren el passeig regat i polit i afilerat d'acícies que, tacades de sol, llueïen els penjarells de maragdes del fullam i projectaven concèntriques ombres bellugadisses, i trencant en un carrer perpendicular al passeig, es filtraren en el ric cancell de la sumptuosa llar de la seva cosina.

II

Breus antecedents

Qui era Maria-Elena? Tal volta aquesta mateixa pregunta haurà agullonat la involuntària curiositat d'alguns lectors.

Maria-Elena era la filla gran d'un matrimoni català que, una volta casats, havien anat a Cuba a explotar-hi una

de les plantacions de tabac. El negoci havia prosperat i donava uns rendiments molt lucratis, tant, que en pocs anys lograren ajuntar una regular fortuna.

L'Amor els hi havia donat dos fruits: Maria-Elena i Anna-Maria, que havien hereditat la bellesa, poc vulgar, de la seva mare.

Allí havien crescut i s'havien educat

en el pensionat més reputat i de més luxe de l'Havana, fins que en arribar Maria-Elena als 14 anys—la seva germana en comptava 12—coneguent els seus pares que dels cabals tan feconda i promptament multiplicats. n'hi havia per passar relativament bé la vida i per deixar en bona posició a llurs filles, determinaren retornar a la pàtria enyorada, en aquella regió tant rica i bella, de

parla harmoniosa, de caràcter franc, de costums pures i d'història gloriosa, que havia estat el seu bressol, on hi reposaven les cendres dels seus avantpassats i on hi havien deixat una nombrosa parentela.

El viatge tingué regust de mel i fel a l'ensems.

Els primers dies foren admirables vorejant aquelles costes opalines corona-

des de vegetació exuberant—propí de la zona tòrrida—i gaudint dels captivadors espectacles que els hi ofrenava la Natura...

Aprés, aquella dissort insospitada venint a occir l'esplet principal d'aquella branca humana.

Una infecció estranya havia posat fi a la vida d'aquell espós model i pare amantíssim, qui trobà la tomba en el

solc profund de l'Oceà, obrint una punyida de dolor en el cor de la idolatrada esposa i de les amades filles.

Arribats a les costes ibèriques, desembarcaren en la ciutat dels comtes, fixant après sa residència en aquella ciutat immortal, de les esglésies centenàries i monumentals, en aquella urbs boirosa i romàntica com un poema medieval, que dorm com fera cansada vora un riu eternament fosc i remorós que resa fugitiu una perennal pregària.

Durant els quatre anys que portava d'estada en la pàtria dels seus pares, Maria-Elena havia completat la seva instrucció, anant unes hores del dia en un pensionat dirigit per germanes franceses, per dedicar-se exclusivament a l'estudi de la pintura, música i labors.

La captivava en gran manera tot ço que simbolitzava Catalunya i durant

aquest temps havia après a llegir i escriure correctament la llengua materna, deixant quasi per complert les reminiscències de pronunciació d'aquell idioma que tant li havien matxecat en aquell col·legi de l'altra banda del mar.

Tenia, a més, una profunda i espiritual devoció per la nostra dansa, per aquella música saturada de sentiment que fon la melangia i porta als cors joves les emocions més pures i arrenca llàgrimes de les fonts resseques de aquells vells que, cofats de la coralina barretina, en veient quan el jovent dansa, evoquen sa joventut ja exhaurida.

En un mot: Maria-Elena era una verdadera catalana de soca-arrel.

(Continuarà)

Il·lustracions de JOAN PERICOT.

*El sol ja s'ha amagat
deixant el cel roent
i el món àns agitat
reposa dolçament.
Recull el rabadà
el seu joliu remat;
comença a devallar
cantant amb bell esclat.
Es sent al lluny, confós,
d'un carro el trontollar*

*i a prop, una remor
de veus, fugint enllà...
Passen per l'horitzó
com ràpides sagetes,
les blanques orenetes,
cercant un gai recó.
El món queda adormit
sota un vel de negror.
El món queda adormit
en un somni d'il·lusió.*

LLUÍS PALLÍ

Cròniques artístiques

GALERIES LAIETANES

Darrerament el pintor empordanès M. Llvana, va exposar a les Galeries Laietanes un bona col·lecció d'obres originals.

Tots els seus paisatges estan plens d'una vigorositat de dibuix i de color, lo que unit a la facilitat i naturalitat amb que estan resolts, els fa d'una bellesa encantadora. Totes aquestes qualitats les veiem millorades i assolir el seu grau màxim en aquell retrat de dona, el qual és sens dubte, l'obra més sòlida que Llvana ens ha ofert enguany.

—Més tard, Joaquim Mir, ha omplert una de les sales de les Laietanes amb ses darreres produccions.

Res de nou tenim que afegir a les catalans; sols tenim que dir, que totes noves obres del mestre dels paisatgistes elles són dignes de la mà de Mir i que estan pintades amb aquell estil i aquell art tant seu i inimitable.

—El Sr. Dorda, exposa igualment en una sala gran de les mateixes Galeries, una nombrosa col·lecció de retrats de senyors, senyores, nens i nenes.

En ells, l'expositor ens demostra haver arribat a la possessió de la molta necessària per fer les seves obres agradables a la vista del seu públic; malgrat això, els retrats del Sr. Dorda estan mancats del més petit valor artístic, arribant algú d'ells al mal gust, com és el del nen disfressat amb pells i revólver, i altres a una pobresa tal de colorit i dibuix que els fa verdaderament detestables.

—L'artista gironí Adolf Fargnoli, ens mostra en el mateix local una colla de belles capses i cofrets, plens de gràcia els uns i de severitat les altres, responent a unes paraules galanes i serenes, respectivament, que les batejen.

ALTRES EXPOSICIONS

Amb les mateixes característiques que els de les exposicions anteriors, Domè-

nec Carles té, al Camarin, una col·lecció de bodegons i paisatges d'Olot.

—Genover, un jove pintor que ja ens havia donat a conèixer el seu art, exposa a les Galeries Dalmau un nodrit conjunt d'olis. Se'ns mostra vacilant encara, i hom observa en la tècnica un canvi de ruta respecte de la seva exposició anterior. No obstant demostra que no li manca cap qualitat per a arribar a la seva consagració definitiva.

—Cal esmentar també la bella col·lecció de quadros que Martí Gras ens mostra a les mateixes Galeries Dalmau, que palesen clarament la bona mà d'aquest excel·lent pintor.

El Teatre Català

ROMEA.—El mes teatral.—Pirandello.

Continuant la bona tasca d'aquesta temporada, la companyia del Romea ha representat diverses i importants obres teatrals, durant el passat desembre, amb força encert d'interpretació.

Com a obra nova cal esmentar «La noia», preciosa marina d'Apel·les Mestres, escrita amb aquella gràcia i encís propi del nostre poeta, dibuixant i músic. També podem considerar com a estrena la representació de l'obra d'En Pous i Pagès «L'endemà de bodes», tants anys ha no vista i que ha constituït un nou èxit pel dit escriptor.

Han ocupat lloc preferent al cartell, seguint l'orientació dels dos mesos anteriors, diverses obres del mestre Guimerà: «La Miralta», «Maria Rosa», «Terra Baixa», etc.

Però el detall principal d'aquest mes, és la vinguda del discutit dramaturg italià, Luigi Pirandello, que, invitat per l'empresa del Romea, ha vingut a donar la segona de les vetllades extraordinàries d'art, que inaugurarà el nostre Sagarra fa uns dies.

La conferència de Pirandello, seguint l'orientació de dit escriptor davant dels públics de Nova York i Londres, fou dialogada, responent l'autor de «Sis personatges en cerca d'un autor» a diverses preguntes del públic amb tota precisió i detall. Cinc foren les preguntes que se li dirigiren sobre conceptes i apreciacions del seu teatre, quines contestes escoltava el públic atapeït i atent. Al finalitzar se li tributà una gran ovació.

A continuació s'interpretà «El barret de cascavells» del mateix autor força ben interpretat, pels elements del Romea.

Cal felicitar l'empresa del Teatre Català pel notable acert de donar-nos a conèixer les primeres figures teatrals del món, que ha començat amb la de l'eminent autor Luigi Pirandello.

TEATRE ESCOLA.—«Comèdia d'Amor i de Dolor», dos actes d'En Manuel Valldeperas.

El dia de Sant Tomás va ésser estrenada en aquest teatre la comèdia en dos actes i en prosa «Comèdia d'Amor i de Dolor», original del nostre bon amic Valldeperas. El fet de pertènixer a nostra redacció ens priva de parlar tal com voldríem, de la primera obra escènica del dit company, fent-ho, però, amb la major imparcialitat i prescindint de tot elogi.

Maria Anna és una damisel·la, marcida ja sa joventut, pel sofriment espiritual de l'amor inconegut. Té una germana, Susanna, qui té, de antic, amors amb Lleonart, intel·ligent i formal, que l'estima vehement.

També Maria Anna estima a Lleonart, però secretament, d'aquí amor inconegut, inconegut per Lleonart i Susanna, no per Eladi, oncle de ambdues germanes que ja, parlant amb la seva muller, fa que el públic se'n assabenti.

Maria Anna estima a Lleonart, si; però per damunt de tot vol la felicitat de la seva germana i és per això, que es sacrifica, no ja el seu amor, sinó també la seva salut, amb el sofriment intern que la domina fins al defalliment.

Lleonart, atzarós, sap l'amor de Maria Anna a qui estima ja, però compassivament i això fa que Susanna senti gelos de la seva germana a qui promet el seu renunciament.

Una conversa, lògica, —Lleonart-Susanna— posa en clar la situació dels tres, fent que Maria Anna defalleixi, cosa que ja ve sospitant se de principis de l'obra.

Heus ací, en síntesi, l'argumentació filosòfica de l'obra, desenrotllada per l'autor amb notòria precipitació, únic defecte de l'obra, remarcable de si per la manca de preparació que dona a cada acte.

Cal elogiar però, el llenguatge fluid de tota l'obra on hi ha bones pàgines de literatura i de remarcable valor.

La presentació res més que regular.

En quant a l'interpretació molt dolenta per part de tots; únicament l'actor senyor Guixé — oncle Eladi — feu una encarnació de llur «caudal».

Les senyoretes Muñoz i Joyena fora de caràcter i el senyor Forga molt insegur.

Els demés compliren modestament.

No dubtem que l'amic Valldeperas ens donarà, properament, quelcom definitiu on poguem

apreciar la valor teatral d'una manera més sincera.

Al finalitzar cada un dels actes, fou molt aplaudit.—FRANCESC IBARS I COLOM

CORRESPONDÈNCIA

L. Bota Villa.—Suposem haurà rebut l'exemplar. De lo enviat anirà alguna cosa.

J. Parés (S. Feliu de Llobregat).—Rebudes les poesies. Voldrà enviar-nos altres treballs?

Rafel Cuellar.—Es fluixet el dibuix. Vagi fent proves.

J. Miquel.—Igual li diem.

Lluís G. Bover.—Li acusem rebut de lo seu.

F. Giménez.—Aquests no ens acaben d'agradar. Enviïn d'altres.

Jordi Canigó.—Al rebre lo seu ja estava compost aquest número. Al vinent però n'hi publicarem una. Mercès de les subscripcions.

Lluís Jordà.—Mercès de la subscripció. Encara que llarg, estudiarem el publicar el seu treball més endavant.

B. Canals (Badalona).—Per manca de lloc no ha pogut anar «Nadalencia». Anirà al vinent.

Ziba Geo.—Potser anirà la prosa. La poesia és fluixa.

Modest Costa (Ripoll).—Rebut el gir.

Emilia Font.—Mercès de la subscripció. De lo que diu que ens va enviar no hem rebut res.

Josep M.ª Font i Raventós (La Granada).—Rebuda la poesia. Anirà.

Als Subscriptors

IMPORTANT:

Fem avinent als subscriptors que remetin tot seguit l'import de la subscripció del corrent any de 1925 (Un any: 3 ptes.=Mig any: 1'50 ptes.) a fi de poder inscriure'ls en la nova llista i continuar enviant-los ART NOVELL.

LA SORTIDA DE "ART NOVELL"

Per major comoditat dels nostres benivolguts llegidors, ens plau manifestar que des d'aquest número ART NOVELL sortirà puntualment el dia primer de cada mes.

Demaneu-lo a tot arreu en aquest dia.

Publicacions rebudes

El Borinot, de Barcelona.—*La Riulla, Aubada, Joventut i Farandula*, de Badalona.—*Endavant i Saba Nova*, de Rubí.—*El Llamp*, de Gandesa.—*La Punta i El Eco de Sitges*, de Sitges.—*Baix Penadés*, de Vendrell.—*Urgell*, de Mollerusa.

Billars «XIFRÉ»

PATENTATS

Ronda Sant Antoni, 76
BARCELONA

RETORICA I POETICA

Ensenyament ràpid; tecnicisme i
pràctica :: Conferències particu-
lars de literatura i costums :: El-
legància d'estil i demés :: Lliçons
de metrificació a càrrec del literat

Carles Sanahuja

DESPATX: Tallers, 62, 3.er

Quan s'apropava la sortida de
DOLÇA CATALUNYA ha si-
gut autoritzada la reaparició de

Compreu-la

Flames Noves

Revista catalana

FUSTERIA ARTÍSTICA
DE

Joan Francolí

MOBLES — DECORACIÓ

Carrer Vallhonrat, 30 i Olivera, 48
BARCELONA - P. S.

Lubrificants "SILKOIL"

*especials per a automòbils
i maquinària en general*

DESPATX I MAGATZEM:

Tarragona, 107   Telèfon 958-H
BARCELONA

MANUEL ESCORSA

TAPISSER

Especialitat

en mobles confortables,
fundes i cortinatjes.

Ripoll, 2. — BARCELONA

Queviures i Pesca Salada
DE

Victor Camprubí

Carrer de Prim, 32 i Frederic Soler, 1

===== SARRIÀ =====

Fàbrica de Productes Ceràmics
RAJOLS DE VALÈNCIA
i ARTICLES DE CONSTRUCCIÓ

CASIMIR VICENS

Despatx: Tallers, 72-Telèfon A. 5090

Fàbrica: Carrer Benavent
(prop de la Travessera de Sans)
BARCELONA